

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף סב

למדנו במשנה לעיל שלא יצא איש בשריון (= מלבוש ממתכת להגנה) קסדא (= כובע מעור הנתון מתחת לכובע המתכת) ובמגפיים (= מברזל סביב הרגלים), ואם יצא פטור מחטאת, משום שהם דברי מלבוש למלחמה.

משנה: לא תצא אשה במחט נקובה (= מיועדת לתפירה ואינה תכשיט), ולא בטבעת שיש עליה חותם (= אינה תכשיט לאשה), ואם יצאה חייבת חטאת כיון שאינם מלבוש או תכשיט. (המשך דברי המשנה יבוארו בגמרא).

גמרא: אמר עולא: וחילופיהן באיש, כלומר דין איש הפוך מדין האשה לגבי טבעת - שאיש היוצא עם טבעת שיש עליה חותם פטור מחטאת, ואם יצא בטבעת ללא חותם חייב חטאת (ובאשה הדין להיפך - אם יצאה בטבעת עם חותם חייבת חטאת, ובטבעת ללא חותם פטורה משום שהוא תכשיט).

משמע שדבר הנחשב תכשיט לאיש הוא אינו תכשיט לאשה, וכן להיפך. ואין זה דומה לשק הרועים שמתכסים בו מפני הגשמים שמותר להם ולכל אדם לצאת בהם בשבת, מפני שמתוך שזה מלבוש או תכשיט לאיש שרגיל לצאת בו זה גם מלבוש או תכשיט לאיש שלא רגיל לצאת בו, אבל נשים הם עם בפני עצמן ומה שתכשיט להן אינו תכשיט לאיש או להיפך.

👉 **'מצות עשה שהזמן גרמא':** מצוה התלויה בזמן, כלומר שהזמן גורם למצוה שתבוא. תפילין נחשבים ל'מצות עשה שהזמן גרמא' משום שלא מניחים תפילין בלילה או בשבת.

אביי מקשה: למדנו בברייתא שהמוצא הרבה זוגות תפילין בשוק או בדרך (= שאינם משתמרים שם), מניח את של ראש ואת של יד בדרך מלבוש (כלומר כדרך שמניחם ביום חול), ומכניסם לעיר וחוזר ומניח זוג אחר עד שמכניס את כולם. דין זה נאמר בין לאיש ובין לאשה. והרי אשה פטורה מהנחת תפילין משום שהיא 'מצות עשה שהזמן גרמא' וא"כ הם לא נחשבים כמלבוש לאשה ואסור לה לצאת בהם בשבת?

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מתרצת הגמרא שברייתא זו היא כדעת רבי מאיר שסובר שאף לילה ושבת הם זמן הנחת תפילין, וא"כ אין זה 'מצות עשה שהזמן גרמא' והתפילין נחשבים כמלבוש אף לאשה.

הגמרא מקשה למה אשה שיצאה בטבעת עם חותם חייבת חטאת, והרי זו 'הוצאה כלאחר יד'? כלומר איסור הוצאה בשבת הוא כשמוציא חפץ בידו, ואילו כאן האשה מוציאה את הטבעת כשהיא באצבעה ואין זה דרך הוצאה (שהרי טבעת עם חותם היא אינה תכשיט לאשה ואין דרכה לענווד אותה על האצבע). הגמרא מתרצת שמדובר באשה גזברית שדרכה לענווד טבעת עם חותם באצבעה.

בה מקשה שאמנם תרצת מדוע אשה שיצאה עם טבעת שיש לה חותם חייבת חטאת, אבל מדוע איש שיצא עם טבעת שאין לה חותם חייב חטאת והרי זו 'הוצאה כלאחר יד'? אלא מתרץ רבא שלפעמים אשה עונדת את טבעת בעלה כדי להוליכה לקופסא ולהניחה שם, וכן לפעמים הבעל עונד את טבעת אשתו כדי להוליכה לאומן, ולכן הוצאת טבעת עם או בלי חותם נחשבת כדרך הוצאה בין לאיש ובין לאשה.

מכבנתא: קרסים שמחברת בהם את מפתחי החלוק. **כובלת:** קשר שקשור בו סם ששמו פילון וריחו ערב, ואשה שריחה רע קושרת אותו בצוארה.

נחלקו התנאים האם מותר לה לצאת בכובלת: לדעת רבי מאיר חייבת חטאת כיון שלדעתו זה משאוי. לדעת חכמים הוא תכשיט, וגזרו שלא תצא שמא תשלוף אותו כדי להראותו לחברותיה ותעבירנו ד' אמות ברה"ר. לדעת רבי אליעזר מותר לצאת בזה לכתחילה, משום שרק אשה שריחה רע יוצאת בכובלת, ואין חשש שתשלוף אותו להראות לחברותיה משום שזה גנות בשבילה.

👉 שנינו במשנה לקמן (בדף צג:): ששיעור הוצאת אוכל (הראוי לאדם) הוא כגרוגרת, והמוציא אוכל בשיעור זה בשבת חייב חטאת. ואם הוציא אוכל פחות משיעור כשהוא מונח בתוך כלי פטור גם על הוצאת הכלי, משום שהכלי טפל לאוכל שבתוכו. שיעור הוצאת בושם הוא בכל שהוא.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רבי אליעזר פוטר בכובלת רק כשיש בה בושם, אבל אם אין בה בושם חייבת חטאת. הגמרא רוצה להוכיח שלדעת רבי אליעזר המוציא אוכלין פחות משיעור כשהם מונחים בתוך כלי חייב, שהרי כשאין בכובלת בושם זה נחשב שהיא מוציאה בושם פחות מכשיעור, והוא מחייב את האשה על הוצאת הכובלת. הגמרא דוחה הוכחה זו, שאפשר שכיון שאין כלל בושם בכובלת אין זה נחשב שיש בה בושם פחות מכשיעור, אלא זה נחשב שאין בה בושם כלל, ולכן היא חייבת על הוצאת הכובלת.

אגב שהביאה הגמרא ברייתא העוסקת בדיני הוצאת צלוחית של פלייטון (= שמן אפרסמון), מביאה הגמרא אגדות בעניין זה.

